

İklim Değişikliği Politika ve Araştırma Derneği

26 Aralık 2021

Pazar

Öne Çıkan Konular

- İklim Değişikliği
- İklim Krizi
- Yeşil Dönüşüm
- Yeşil Teşvik
- Yeşil Çözümler

Haber Sayısı

15

26 ARALIK 2021 TARİHLİ BASINDA YER ALAN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE YEŞİL DÖNÜŞÜME İLİŞKİN BAZI HABERLER

HALK

Hedef Halk / Sayfa: 2 / 26.12.2021

'Kül'ün yerini 'yeşillik' aldı

Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'nde geçen yıl yaşanan yangının üzerinden 1 yılı aşkın süre geçmesinin ardından doğa büyük ölçüde kendini yeniledi. Zarar gören bölgeler tekrar yeşerdi

GEÇEN SENE

BU SENE

Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'nde geçen yıl meydana gelen yangının izleri siliniyor. Zarar gören bölgeler tekrar yeşerdi.

SAMSUN'un 19 Mayıs ve Bafra ilçelerinde bulunan UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan 'tabiat harikası' Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'nde 15 Eylül 2020 tarihinde çıkan yangın sonucunda, uydu görüntülerinden yapılan hesaplamalara göre yaklaşık 108 hektarlık alan zarar gördü.

Yanan bölge, yangından aylar sonra drone ile havadan görüntüldü. Bölgede bitkilerin yeniden yeşermeye başladığı gözlemlendi. Yanan halinden eser kalmayan bölgede doğa kendi kendini yeniledi.

DOĞA KENDİ KENDİSİNİ YENİLİYOR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMU) Ziraat Fakültesi Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yusuf Demir, "Yaklaşık 1 sene zaman dilimi geçmiş olmasına rağmen Ramsar Sözleşmesi ile koruma altına alınmış alanımızın hemen yanında meydana gelen yangın, doğal bir felaket olarak karşımıza çıkmış ve bölgemizi ciddi anlamda tehdit etmiştir. Alanın doğal koruma alanı olması, flora-

Prof. Dr. Yusuf Demir

nun gelişimine bağlı olarak tekrar kendi gelişimine bırakılmış olması önemli bir avantaj sağladı. Yapılan çalışmalar gösterdi ki doğa kendi kendini yeniliyor. Kendi kendine rejenerasyon yaparak doğal güzelliği yeniden kazanmaya çalışıyor. Kısa süre içerisinde bu alanın o doğal güzelliğini kazanarak Ramsar alanı bitişinde, Ramsar alanına destek olacak şekilde sulak alanımızın yanında güzel bir yeşil alan olarak tekrar canlanacağını görmeye bizleri mutlu etmiştir" dedi.

'Yeşil altın' madeni deltayı kızıla bürüdü

Kızılırmak Deltası'nda yayılmış gösteren su eğrelti otu, su yüzeyinin tamamen kızıla bürünmesine neden oldu. Su eğrelti otu aynı zamanda biyokütle enerjisinin yeşil altın madeni olarak adlandırılıyor

ONDOKUZ Mayıs Üniversitesi (OMU) Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Botanik Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Erkan Yalçın, su eğrelti otunun yeşil yapraklarının renginin güçlü güneş ışığı, düşük sıcaklık ve olumsuz çevresel koşullarda antosiyanin sentezinin teşvik edilmesiyle kırmızıya döndüğünü söyledi.

Bitkinin uygun koşullar altında bir iki haftada biyokütlesini ikiye katlama potansiyeli bulunduğuna işaret eden Yalçın, "Suyu temizlemesi, biyokütle enerjisi olarak kullanımı gibi fonksiyonlarından dolayı 'yeşil altın madeni' olarak adlandırılıyor" dedi.

TARIMDAN İLAÇ SANAYİSİNE

Kızıl eğrelti otunun yüksek miktarda azotu depolayabildiğini, doğadaki ağır metalleri ortamdaki uzaklaştırdığını anlatan Prof. Dr. Erkan Yalçın, bundan dolayı tarımsal alanlarda kullanılabilir -ğini belirtti. Yalçın, şöyle devam etti: "Kızıl eğrelti otu bitkisi çok işlevli olup, tarımda biyogübre olarak, hayvan yemine, insan beslenmesinde, biyogaz üretiminde, gıda ve ilaç endüstrisinde, yabani ot, sivrisinek kontrolünde, **nik** su giderimi ile ağır metal uzaklaştırması gibi çeşitli alanlarda kullanılması büyük önem taşımaktadır."

ÖNEMLİ OLAN KORUNMASIDIR

Prof. Dr. Yusuf Demir, "Buralar bizlerin akciğerleridir. Sulak alanlarımız zaten **kuraklık** ve buna bağlı olarak **iklim değişikliğine** bağlı ciddi tehdit altındadır. Bir de bu tehditler yangın veya yaygın felaketler gibi tehdit altında olduğunda felaketin boyutu daha da büyüyor. Öntümüzdeki 3-5 yıl içerisinde bu yangının yaşandığı alanın tekrar o güzelliğe kazanması belediye ile ilgili birimlerimizin de o bölgeye sahip çıkarak bölgedeki hem koruyucu hem güzelleştirici çalışmaları yaygınlaştırılması o bölgeyi tekrar kullanılır ve geleceğe hazır hale getirecektir. Samsun'un akciğerlerine sahip çıkılması bizleri mutlu etmiştir. Bu örnek olmalıdır" diye konuştu. **IHA**

YEŞİL ORGANİK GÜBRE

Bitkinin yayılım gösterdiği Kızılırmak ve Yeşilirmak deltalarının bulunduğu bölgede fındık, çeltik ve diğer tarımsal ürünler yapıldığı dile getiren Prof. Dr. Erkan Yalçın şunları kaydetti: "Çeltik yetiştiriciliği yapıldığı bölgede kimyasal gübre yerine bu bitki, iyi bir organik azot kaynağı olacaktır. Bunun yanında söz konusu bitki, çeltik tarlala-

nda yüzey suyunun buharlaşmasını azaltarak suyun daha etkili şekilde kullanımına olanak sağlayabiliyor. Bundan dolayı bölgede çeltik ve fındık tarımı açısından bu bitkinin kullanımının teşvik edilmesi, bölgesel çalışmaların yapılması ve çiftçilerin bilgilendirilmesi de önem taşımaktadır. Uzak Doğu'da çeltik tarımında, içerdiği azot miktarı nedeniyle yeşil gübre olarak kullanılıyor." **AA**

'Yeşil altın madeni' olarak adlandırılan su eğrelti otu bitkisi; tarımda biyogübrede biyogaz üretimine, gıda ve ilaç endüstrisinde kullanılabilir.

TARIM

SİBEL ATİK
satik@ekonomist.com.tr

Tarım üreticisinin geliri azaldı

Tarım üreticisinin gelirinde 2021'de yüzde 40'a varan gerileme gözlemlendi. Buna karşın hükümetin bütçeden 2022 için açıkladığı destek ise maliyet artışları kadar yükselmedi. 2022 için açıklanan destek bütçesi 25 milyar TL oldu.

Covid-19 salgın süreci, gıda ve tarım üretiminin ülkeler için ne kadar önemli ve stratejik bir zorunluluk olduğunu herkese hatırlattı. Dünya genelinde tedarik sorunları ve iklim koşulları nedeniyle üretimdeki sorunlar fiyat artışlarını da tetikledi. FAO'nun Küresel Gıda Fiyatlar Endeksi üst üste 12 ay aşkın bir süredir yükseliyor. Bu büyük dalgalanmadan Türkiye de etkilendi. Türkiye'de salgın başladıktan sonra gıda üretimi ve erişiminde bir kesinti olmamasına rağmen tarımsal ürünlerin fiyatında ise ciddi artışlar yaşandı. Döviz kurundaki artışlar gübre, ilaç ve yem gibi ithalata bağımlı bazı önemli girdilerde fiyat yükselişlerine yol açtı.

TARIMA AYRILAN DESTEK ENFLASYON ARTIŞININ GERİSİNDE

DESTEKLER ARTMADI

FAO'nun verilerine göre, tarım üreticisinin gelirinde ise bir önceki yıla göre 2021'de yüzde 40'a varan gerileme gözlemlendi. Tam da bu noktada hükümetin bütçeden verdiği destek rakamlarına bakıldığında ise maalesef desteklerin, maliyet artışları kadar yükselmediği görülüyor.

2021 yıl için hükümetin açıkladığı bütçede tarımsal üretime destek miktarı yaklaşık 23 milyar TL'ydі. Pandemi, kuraklık ve döviz kurlarındaki yükseliş nedeniyle

bu rakam büyük ölçüde eksik ve yetersiz kalırken, 2022 için açıklanan rakam da üreticiyi üzdü. 2022 yılı Cumhurbaşkanlığı Programı'na göre, tarımsal destekleme bütçesi 2021 yılına göre yüzde 12,5 artışla 25 milyar 834 milyon TL olarak belirlendi. Programa göre, mazot, hayvancılık, fark ödemesi (prim), tarım sigortaları, tohum ve fidan kullanımı gibi ana kalemlerde artış yapılırken bu yıl en fazla zam gören gübrede ise destek artışı olmayacak.

DR. AYŞEGÜL SELİŞİK / FAO TÜRKİYE TEMSİLCİ YARDIMCISI

"Fiyat artışları 10 yılın zirvesinde"

"FAO olarak en çok ticareti yapılan gıda emtia ürünlerinin küresel çapta üretim ve fiyat dalgalanmalarını yayımladığımız rapora göre, gıda fiyatlarındaki artış son 10 yılın zirvesinde. Özellikle süt, bitkisel yağlar, şeker gibi ürünlerde ciddi artışlar var. Türkiye özelinde ise döviz kurlarındaki yükseliş gıda üretimini de ciddi anlamda etkiliyor. Türkiye'deki tarımsal üretim girdilerinin yüzde 86'sı dövizle endeksli. Kurdaki her artışın üretim ve gıda fiyatlarını etkilemesi de bu yüzden kaçınılmaz. Bu artışlar hem küçük üreticinin üretimden vazgeçmesi ve buna bağlı olarak da toplam üretimde düşüşler yaşanmasına neden olabilir. Bu da yine kaçınılmaz bir döngü olarak gıda fiyatlarında yukarı doğru yükseliş için baskı unsuru olur."

"VERİLER UMUT VERMİYOR"

Uluslararası Un Sanayicileri ve Hububatçılar Birliği (IAOM) Avrasya Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy, buğday ekim alanlarının düştüğünü ve 2022 sezonu için de ilk gelen verilerin maalesef umut verici olmadığını kaydediyor. İhracatta 1 milyar dolara koşan sektörde üretime dönük sorunlara değinen Ulusoy, şunları aktarıyor: "Buğday, un, ekmek zincirinde ürün fiyatlarının sürekli baskılanması, fiyatların buğday aleyhine gelişmesine sebep oldu."

'Karadeniz'in incisi' Amasra beyaza büründü

AMASRA Kalesi ile 2015'te UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne eklenen Bartın'ın Amasra ilçesi, kar yağışıyla beyaza büründü. Tarihi yapıları, doğal güzellikleri ve mutfak kültürüyle ünlü ilçede, kar yağışının ardından Amasra Kalesi, Kemere Köprüsü, Büyük Liman, Küçük

Liman ve kalenin içinde yer alan Boztepe Mahallesi'nde güzel manzara oluştu. Kumsalların ve balıkçı teknelerinin de beyaz örtüyle kaplandığı ilçede, yoğun kar yağışıyla oluşan eşsiz manzara drone ile görüntülenirken çevredekilerce de cep telefonlarıyla kaydedildi.

İTÜ'nün 'Kozalak'ı orman yangınlarını haber verecek

İTÜ Çekirdek Kuluçka Merkezi tarafından geliştirilen cihaz; ağaçlara yerleştirilerek ormanlık alanlarda karbondioksit, sıcaklık, nem, basınç ile çevredeki yangıcı, patlayıcı ve zehirli gaz seviyeleri hakkında ana merkeze veri aktarıyor.

İSTANBUL Teknik Üniversitesi (İTÜ) Çekirdek Kuluçka Merkezi'nde geliştirilen "Kozalak" adı verilen cihaz, ormanlık alanlarda karbondioksit, sıcaklık, nem, basınç ile çevredeki yangıcı, patlayıcı ve zehirli gaz seviyeleri hakkında ana merkeze bilgi aktararak, orman yangınlarının erken tespit edilmesini sağlıyor. İTÜ Çekirdek Kuluçka Merkezi'nde, İTÜ Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Ali Örnek ve Bilgi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarım Bölümü Öğretim Üyesi Batuhan Esirger ile ekip üyeleri Umut Erkal, Rana İmam ve Rahme Nur Örnek, orman yangınlarının erken aşamada tespiti için çalışma başlattı. Dr. Muhammed Ali Örnek, Türkiye'de ve dünyada 2021 yılında yaşanan yangınlardan etkilenecek

yangınların erken tespiti için başlattıkları proje sonunda "Kozalak" adını verdikleri bir cihaz geliştirdiklerini söyledi.

5 DAKIKA İÇİNDE YETKİLİLERE HABER VERİYOR

"Kozalak"ın 4 aylık bir süre içerisinde geliştirildiğini anlatan Örnek, "Cihazın tamamını biz tasarladık. Cihaz örgü ağ sistemi ve web servisi üzerinden iletişim kuruyor. Cihazlar, ormanlık alanlarda bir kemer yardımıyla ağaçlara hiçbir altyapı gereksinimi olmadan yerleştirilerek

bir hektarlık alanda herhangi bir yangın oluşumunu 5 dakikalık kısa bir süre içerisinde tespit ederek yetkililere haber veriyor" diye konuştu.

"YERLİ OLARAK EKİBİMİZ TARAFINDAN TASARLANDI"

Proje yürütücüsü Batuhan Esirger ise cihazın 15 dakikada kurularak hizmet vermeye başladığını belirtti.

Geliştirilen sistem sayesinde, ormanlık alanlara günde 50 adet cihazın monte edilebileceğini anlatan Esirger, "Kozalak'ın kabuk tasarımı, donanım tasarımı yazılımı ve haberleşme protokollerinin hepsi yerli olarak ekibimiz tarafından tasarlandı. Eklediğimiz sensörlerle iklimsel anlamda birçok ölçüm yapabiliyoruz ve bu sayede yaklaşımda olan iklim krizine yönelik bilim insanlarının kullanabileceği veriler topluyoruz" dedi. Esirger, geliştirdikleri cihazdan gelen verilerle yangın afeti öncesindeki ölçüm verilerini değerlendirerek, bir risk haritası oluşturabildiklerini ve yangın riskine göre yetkililere bilgi verdiklerinin altını çizdi.

YENİ DÜNYA

VERDA ÖZER

verda.ozer@posta.com.tr

FARKINDA MISIN?

GÜNDEMİN ZİRVESİNDE

Dünya artık insanın ve doğanın sağlığına o kadar önem veriyor ki herkes oturup kalkıp 'sürdürülebilirlik'i konuşuyor. Hem ülkelerin kendi içinde, hem ülkeler arası gündemin en tepesinde bu var artık. Bunun en son örneği de Çin ve Almanya arasında yaşandı. Almanya'nın yeni kurulan koalisyon hükümetinin Çin'le yaptığı ilk görüşmeye, yeşil ve dijital dönüşüm damga vurdu.

İŞBİRLİĞİ KARARI

Çin Devlet Başkanı Şi Cinqing ve Almanya'nın yeni Şansölyesi Olaf Scholz'un salı günü yaptıkları telefon görüşmesi, herşeyden önce yeşil ve dijital dönüşümün artık dünyanın en büyük güçlerinin en çok önem verdiği konu olduğunu gösterdi. Dünyanın ikinci (Çin) ve dördüncü (Almanya) en büyük ekonomilerinin İklim krizi konusunda işbirliği yapma kararı alması, bu konuların ancak ve ancak küresel işbirliği yapılarak çözülebileceğini anlaşıldığına işaret.

SİYASET ÜSTÜ BİR KONU

Bununla birlikte sürdürülebilirliğin siyaseti aşan, siyaset-üstü, siyaset-ötesi bir mesele olduğunun da kanıtı. Zira Çin ve Almanya birçok konuda çatışmalarına ve hatta Almanya'nın yeni koalisyonunun içinde Çin'le görüşülmesine karşı çıkanlar olmasına rağmen konu İklim krizi olunca iki ülke el sıkıştı.

YENİ LİDERLİK

Çin, kendi içinde yeşil ve dijital dönüşümde zaten uzun süredir ataktaydı. Dahası, dünyada bu hareketin öncülüğüne soyunmuştu. Cinqing, 2020 Eylül'de yapılan Birleşmiş Milletler (BM) 75'inci Genel Kurul zirvesindeki konuşmasında yeşil büyüme ve sürdürülebilirlik alanında dünyaya öncülük etmek istediğinin sinyalini açıkça vermişti.

"İnsanlık tarihi, insanın karşılaştığı sorunlarla mücadele etme ve onları yenme tarihidir. Biz insanlar, şu an bir virüsle mücadele ediyoruz. Kovid süreci dünyanın son 100 yılda geçirdiği en büyük değişimleri getiriyor. Artık insan hayatını ve sağlığını en öne koymak zorundayız. Bunu da ancak hep birlikte başarabiliriz. O nedenle küresel bir mücadele yöntemi oluşturmamız. Dünya üzerinde ekonomik ve sosyal düzeni ve canlılığı yeniden sağlamak için bunu başarmaya mecburuz. Sadece kendi ülkemizi değil, ancak tüm dünyanın iyileşmesini düşünerek bunu yapabiliriz" demişti Cinqing.

Pandemiyle birlikte insanoğlu yepyeni bir döneme girerken, bu yeni çağın öncülüğünü yapan ülkenin Çin olacağını ortaya koyan bir konuşmaydı bu. Hakeza lider; o zamanın değerlerini taşıyan, simgeleyen ve öne çıkarandır. İşte şu an dünyaya hakim olmaya başlayan yeni değer de bu.

KÜRESEL DEĞERLER

Almanya deseniz, yeşil politikalar bir önceki Şansöyle Merkel zamanında zaten gündemin en tepesindeydi. Merkel, tamamen yenilenebilir enerjiye geçilmesinin altyapısını kurmaya başlamıştı bile. Ki üyesi oldukları Avrupa Birliği (AB) 2019 sonunda imzaladığı Yeşil Mutabakat ile ülkeyi yeşil dönüşüm kriterlerine uymaya mecbur bırakıyor zaten. Kısacası yeni bir küresel değerler ağı oluşuyor ve sağlık, eğitim, çevre, iklim, gelir dağılımı, cinsiyet eşitsizliği gibi insanın ve doğanın yaşamını kökten etkileyen konular dünyanın gündemine hakim oluyor. Merkez siyaset, ekoloji etrafında şekilleniyor. Bu değerleri önemseyen ülkeler yakınlaşıyor. Coğrafi konumdan bağımsız, bu değerlerden oluşan yeni bir medeniyet doğuyor. Bir süredir sürekli yazdığımız 'yeni dünya'nın kazanımları da işte bu medeniyetin yuveleri olacak. Kaybedenlerin kimler olacağı ise belli.

Telefonda konuştuğum Asya uzmanı ve Atli Global'in Başkanı Dr. Altay Atlı'nın sözleri bunu çok güzel özetliyor: "Herkes aynı gemide olduğumuzu görüyor şimdi. Düzen zaten böyle devam edemedi. Bundan sonra uzun vadeli düşünün, hayatını ona göre kurgulayan devletler tutunabilir. Yani sürdürülebilir bir dünya için çalışan ve yaşayan ülkeler. Ya uzun vade için hep birlikte çalışacağız. Ya da tükenip gideceğiz..."

ÇİN'İN YEŞİL YOLU

Peki Çin yeşil-dijital dönüşüm adına ne yapıyor?

Bir kere Cinqing Çin'i tamamen yeşil kalkındıracağını ve dünyanın 'yeşil merkezi' yapacağını söyleyip duruyor. Güneydoğu Asya'nın yeni finans-ekonomi-ticaret-teknoloji merkezi haline gelen ve bu yüzden de 'Yeni Hong Kong' denilen Senzen kentinde, 2017'de toplu taşıma araçlarını ve taksileri elektrikli araçlarla değiştirmişti. Böylelikle şehirdeki karbondioksit salımı yarı yarıya düştü. Kamyonlar ve özel araçlar dahil şehirdeki tüm araçların yüzde 35'i elektrikli hale geldi bile.

Ki bu vatandaş-odaklı şehirleşme planlaması şehirde ta 2000'de hayata geçirilmişti. Senzen'in süper hızlı gelişmesi karşısında, yönetim tüm binaları sürdürülebilir olarak inşa etti. Çok daha geniş yeşil alanlar oluşturuldu. Geçen yıl açıklanan 5 yıllık kalkınma planı da tamamen sürdürülebilir.

Nasıl ki 40 yıl önce 1970'lerin sonlarından itibaren Çin yaptığı ekonomik ve siyasi reformlarla, dışa açılarak, modernleşerek yükselişe geçtiyse şimdi de dünyada yükselmenin, lider olmanın, kalkınmanın yeni kodu olan sürdürülebilirlik üzerinden yapıyor bu atılımı.

Altay Atlı

PARA BAKANLAR NE DİYOR?

Yeni eylem planı hazırlanıyor

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, iklim krizinin çözümünde öncü ve etkin bir rol üstleneceklerini vurgulayarak, "Yeşil Kalkınma Devrimine" katkı sunacak tüm enstrümanları kullanacaklarını söyledi. Kurum, 2023'e kadar yenilikçi yatırımları hızlandıracaklarını belirtti.

ÇEVRE, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, "Yeşil Kalkınma Devrimini" Bakanlığın tüm çalışmalarının odağına yerleştirerek, "iklim krizinin" çözümünde öncü ve etkin bir rol üstlenmekte kararlı olduklarını vurguladı. "Yeşil Kalkınma Devriminin" yeşil ekonomi, yeşil büyüme, sürdürülebilir üretim, bilinçli tüketim, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve sürdürülebilir tarımı merkeze koyan bir anlayış olduğunu dile getiren Kurum, bu anlayış çerçevesinde gelir artışı, ekonomik gelişme, istihdam ve refah seviyesinin yükseltilmesinin temel hedef olduğunu kaydetti. Kurum, sürece olumlu katkı sunacak bütün enstrümanları kullanacaklarının altını çizdi. "Yeşil Kalkınma Devriminin" somut adımlarından biri olarak uluslararası kuruluşlarla yapılan görüşmeler sonucunda Türkiye'ye 3 milyar 157 milyon dolarlık finansmanı sağladıklarını söyledi Kurum, "Bu kaynağı yeşil üretim için üç sene içinde enerji, tarım, ulaşım, inşaat, çevre ve şehircilik sektörlerinde kullanacağız. Bu finansmanın, ekonominin yeşil dönüşümünde ve iklim mücadelemizde kaldıraç etkisi yapmasını, finansal değerinin beş katı değerinde proje üretmesini sağlayacağını değerlendiriyor ve bu konuda adımlar atıyoruz. Hep birlikte; 2023'e kadar, yenilikçi yatırımları daha da hızlandıracacağız. Yeni şartlara uygun mekânsal planlamalar yapacağız. Yeni hizmet alanları oluşturacağız. İklim ve çevre dostu yatırımlar ile yenilenebilir enerji projelerinin sayısını, çeşidini artıracacağız" dedi.

"YENİLİKÇİ YATIRIMLARI HIZLANDIRACAĞIZ"

Bakan Kurum, Para Dergisi'ne 2022'de Bakanlığının öncelik-

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum

li gündem maddelerini ve yatırımlarını anlattı. Kurum, Başkan Recep Tayyip Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler (BM) 76. Genel Kurulu'nda dünya kamuoyuna ilan ettiği Paris İklim Anlaşması'na taraf olma kararıyla birlikte, Türkiye'nin hem küresel hem yerel düzeyde eyleme geçerek "iklim değişikliği" ile mücadele hedefine yoğunlaştığını kaydetti. İşe ilk olarak Bakanlığın faaliyet kapsamını, yetki alanını genişletmek ve "iklim değişikliği" görevine atfen isim değişikliğine gidildiğini vurgulayan Kurum, "Yeni hedeflerimiz doğrultusunda Bakanlığımız, yeni bir uzun vadeli strateji ve eylem planı hazırlıyor. Eylem planımızın ana başlıkları 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi, Yeşil Kalkınma Devrimi, İklim Değişikliğiyle Mücadele ve Yeşil Dönüşüm Ekonomisi olacak" diye konuştu.

Bugüne kadar "Yeşil Kalkınma Devriminin" ekonomik ve sosyal alanda sürdürülebilir başarı sağlaması için Emine Erdoğan'ın himayelerinde "Sıfır Atık" sistemini uyguladıklarını ve yaygınlaştırmak adına çalışmalarına devam ettiklerini dile getiren Kurum, "Bakanlık olarak şu ana kadar 122 bin kurum binasında 'Sıfır Atık' sistemini uyguluyoruz. Yüzde 13 olan geri kazanım oranımızı yüzde 23'e çıkardık. 30 milyar TL'lik ekonomik kazanç sağladık" dedi.

2022 yılında "önleme, temizleme ve koruma" anlayışıyla Depozito İade Sistemi'ni uygulamaya sokacaklarını vurgulayan Kurum, bu sistemle atık limitini düşürmeyi ve geri kazanım oranını arttırmayı amaçladıklarını, ekonomi ve istihdam alanında da ülkeye katkı yapmayı hedeflediklerini aktardı.

"2022 yeniliklerle dolu bir yıl olacak"

Bakanlık olarak 2022'de iklim değişikliği, sıfır atık, depozito, kentsel dönüşüm, sosyal konut, akıllı şehirler, millet bahçeleri, sıfır atık uyumlu sanayi siteleri, bisiklet yolları, kent meydanı, cephe yenileme ve sokak sağlıklaştırma gibi alanlarda çalışmalarımızı daha da hızlandıracacağız. Özellikle 2053 Net Sıfır Emisyon ve Yeşil Kalkınma Devrimi hedeflerini gerçekleştirmek için üzerimize düşen görevleri yerine getirmek adına gereken bütün adımları atacağız. İstanbul

Finans Merkez'i'ni 2022'de bitireceğiz. Ankara'da Kızılay ve çevresine değer katacak Saraçoğlu projemizi 2022'de bitirmeyi planlıyoruz. 2022'de evine kavuşmayan tek bir depremzedenin kalmaması da önceliklerimizden. İnşallah 2022 yılı, şehirciliğimize yön verecek bu çevre projeleriyle; iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum, akıllı şehir uygulamaları ve coğrafi veriler, kentsel dönüşüm konularında yeniliklerle dolu bir yıl olacak.

TÜBİTAK 2022'DEN İTİBAREN BURSLARINI PERFORMANS ODAKLI VERECEK

■ **TÜRKİYE** Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Başkanı Prof. Dr. Hasan Mandal, AA muhabirine, TÜBİTAK'ın çalışmaları ve 2022 yılı hedeflerine ilişkin değerlendirmede bulundu. Kovid-19 salgınının etkisiyle gıda arz güvenliğinin tüm dünyanın en önemli gündem maddelerinden biri haline geldiğini ifade eden Mandal, birçok ortamın dijitalleştiğini, gelecekte siber güvenliğin çok daha sık konuşulacağını söyledi. Mandal, "Tüm dünyayı çok yakından ilgilendiren iklim değişikliği odaklı kuraklık, sel felaketleri, su kıtlığı, musılaj ve yangın gibi güçlükler, gelecek yıllarda yoğun şekilde gündemimizde olacak" diye konuştu. Bu sorunların ancak bilim ve teknoloji tabanlı gelişimle çözülebileceğini vurgulayan Mandal, şöyle devam etti: "Geleneksel bilim odaklı çözüm yaklaşımının, toplumsal ihtiyaç ve etkileşimden uzak olması sebebiyle bu sorunlara çözüm üretmesi zor olacaktır. Onun yerine yenilikçi yaklaşımla, kapsayıcı, entegre ve açık bilimle toplumsal ihtiyaç odaklı ve etkin etkileşimle, ortak hedeflere çok disiplinli katkı sağlanmasına ihtiyaç var." AA

PROF. DR. HASAN MANDAL

Daikin, İklim Değişikliği A Listesi'nde yer aldı

DAIKIN Industries Ltd., uluslararası bir kuruluş olan CDP tarafından "İklim Değişikliği Önlemlerinde Gelişmiş Küresel Şirket" seçilerek bu alandaki felsefesini global anlamda tescillemiş oldu. Şirketten yapılan açıklamaya göre, Daikin, şirketler ve yerel yönetimler için küresel bağlamda çevresel bilgi açıklama sistemi işleten kar amacı gütmeyen uluslararası bir kuruluş olan CDP tarafından düzenlenen İklim Değişikliği A Listesi'ne dahil edildi. Çevresel konulara yüksek ilgi gösteren küresel kurumsal ya-

tırımcılardan gelen bilgi talepleri çerçevesinde çeşitli şirketlerden ve yerel yönetimlerden İklim Değişikliği, su güvenliği ve orman koruma gibi çevresel konularda bilgi vermelerini teşvik eden ve bu bilgileri derleyen CDP, kar amacı gütmeyen global bir kuruluş. CDP, büyük küresel şirketlerin çevresel faaliyetleriyle ilgili bilgileri topluyor, analiz ediyor ve değerlendiriyor. Değerlendirmeleri sonucunda her yıl İklim Değişikliği girişimleri ve bilgi açıklığı açısından en seçkin şirketleri "İklim Değişikli-

ği A Listesi" için seçiyor. Bu mali yıl için 12 bin adet şirketi değerlendiren CDP, 55 Japon şirketi de dahil olmak üzere en iyi 200 küresel şirketi seçti.

Daikin, inovatif çalışmalarıyla bu ürünlerin İklim Değişikliği üzerindeki etkisini azaltırken aynı zamanda ticari büyümeyi teşvik etmek için 2050 yılında şirket faaliyetlerinden kaynaklanan net sıfır sera gazı emisyonunu hedefleyen "Çevre Vizyonu 2050"yi oluşturmuş bir şirket olarak dikkat çekiyor. (aa)

BANKACILIK

TALİP YILMAZ
tyilmaz@ekonomist.com.tr

Sürdürülebilirlik ve teknoloji odaklı büyüme hedefleniyor

Bankacılık sektörü 2021'in dokuz aylık döneminde toplam aktiflerde yüzde 15, kredi hacminde yüzde 12 büyüme yakaladı. 2021 yılının da bu seviyelerde tamamlanması bekleniyor. Yeni yılda ise yeni ekonomi modelinin etkileri izlenecek. Özellikle dijital kanallar ve sürdürülebilir projeler öne çıkacak.

Türkiye ekonomisi çok zorlu bir süreçten geçiyor. Global tarafta pandemiyle birlikte enflasyon ve yükselen faiz baskısı, içerde özellikle son aylarda kur baskısı olmak üzere, yaşanan kırılganlıklar tüm kesimleri, sektörleri zorluyor. Ekonominin temellerini oluşturan en önemli yapı taşlarından biri olan bankacılık sektörü ise güçlü sermaye ve sağlam likidite yapısıyla ekonomiyi destekleme adına çalışmalarını sürdürüyor. Yaşanan tüm olumsuzluklara karşın da güçlü yapısını koruyor.

Sektörün sermaye yeterlilik rasyosu ekim itibarıyla solo bazda yüzde 17,3 seviyesinde ve bu oran Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) tanıdığı esneklikler çıkarıldığında dahi uluslararası standartların üzerinde.

SORUNLU KREDİLER

Sektörün sorunlu kredi oranı 2021 yılı başındaki yüzde 4 oranına kıyasla aralık ayı itibarıyla bulunduğu yüzde 3,2 oranı ile daha aşağıda bulunuyor. Ayrıca salgın döneminde ihtiyatlı olmak adına sektör sorunlu kredilerde yaşanabilecek olası artışlara karşı da provizyon miktarını yükseltti. Bankaların salgın döneminde ve sonrasında yeniden yapılandırmalarla müşterilerine yardımcı olması, aktif kalitesinin korunmasında önemli bir etken olarak görülüyor. Bankalar, şirketlerin ödeme kabiliyetlerini iyileştirebilmek için karşılıklı iyi niyetle kredi kanallarını açık tutmak, vade, ödeme ve teminat koşullarında esneklik sağlamak için çaba göstermeye devam ediyor.

56 Ekonomist 26 Aralık 2021

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE BÜYÜKLÜKLER

Kalemler	2020/12	2021/09 (Milyon TL)	Değişim	Değişim (%)
Toplam aktifler	5.663.536	6.510.548	847.012	15,0
Toplam krediler ve alacaklar	3.608.752	4.059.707	450.955	12,5
Toplam mevduat	3.308.203	3.907.455	599.252	18,1
Toplam özkaynaklar	571.984	621.822	49.839	8,7
Ödenmiş sermaye	110.547	113.848	3.301	3,0
Net kâr	54.786	53.839	-	-

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

BANKALARIN ŞUBE VE PERSONEL SAYILARINDA AZALMA EĞİLİMİ VAR

(adet)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/09
Şube sayısı	11.193	10.781	10.550	10.454	10.199	9.939	9.863
Personel sayısı	201.204	196.699	193.504	192.313	188.837	186.612	184.694

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği

HAKAN ARAN
TÜRKİYE İŞ BANKASI GM

“Ülke ekonomisine güven tesisinin önemi arttı”

SEKTÖRÜMÜZ GÜÇLÜ Ekonomi politikalarına dair güvenin tesis edilmesi yurtiçi finansal piyasaların seyrini ve enflasyon açısından kritik önem taşıyor. Sektörümüz, güçlü bir mali bütüneye sahip, teknoloji kullanımında öncü rol oynuyor. Uluslararası standartlarla uyumlu ve etkin risk yönetimi anlayışına sahibiz. Faaliyet gösterdiğimiz ekosistemdeki tüm değişikliklere ve belirsizliklere rağmen güçlü yapıyla bankacılık sektörümüzü, kapsayıcı ve değer yaratan bir yaklaşımla 2022 yılında da ülkemiz ekonomisini desteklemeye devam edeceğiz.

İSTİHDAM VE KATMA DEĞER Ülke ekonomisinde güven tesisinin daha da önem kazandığı bir dönemde, reel sektör başta olmak üzere tüm kesimlere imkânlarımızı kullanarak finansman desteği sağlamaya devam edeceğiz. Banka kaynaklarını özellikle istihdam ve katma değer yaratan sektörlerle tahsis etmeye özen gösteriyoruz. Öncelikli olarak ihracatı, üretimi, turizmi, tarımı ve girişimcileri desteklemeyi sürdürüyoruz.

GİRİŞİMCİLİĞİ DESTEKLİYORUZ Ekonomik ve teknolojik koşullar neyi mümkün kılıyorsa, bunları girişimcilerin kullanımına sunuyoruz. Çünkü girişimcileri destekleyerek esasen ülke ekonomisinin büyümesini destekliyoruz. Geleneksel bir alana kıyasla girişimcilğe ayrılan sermayenin büyüme katkısı yaklaşık 10 kat daha fazla. Biz de ülkemizin iktisadi kalkınmasında finansör olarak rol oynamanın yanında girişim hızlandırma programlarından fon sağlamaya, kadın girişimcilerden tarımda girişimcilğe kadar ekosistemin tüm kesimlerine dokunuyoruz.

ŞUBE VE PERSONEL AZALİYOR

Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) verilerine göre, sektörün 2021 dokuz aylık dönemde aktiflerde yüzde 15, kredi hacminde yüzde 12,5 büyüdüğü gözleniyor. Burada dikkat çekmek istediğimiz bir diğer konu ise sektörde dijitalleşmenin de etkisiyle birlikte azalma eğilimi gösteren şube ve personel sayısı. 2015 yılında 11 bin 193 olan şube sayısı, 2020 yılında 10 binin altına geriledi ve 2015 yılında 200 binin üzerinde olan personel sayısı da 185 binin altına indi. 2022 yılında ise yeni ekonomi modelinin şirketler üzerindeki etkilerine bağlı olarak 2021 büyüme verileri yakalanabilir. Bunun yanında bankacılık sektörünün odağında dijital kanallarda büyüme olacak. Yine sürdürülebilir projeler, bankacılık sektörünün odağına daha da fazla girecek.

KREDİ BÜYÜMESİNDE YAVAŞLAMA

Azalan risk iştahının ve yüksek faiz ortamının etkisiyle 2021 sonunda 2020 yılına göre kredi büyümesinde yavaşlama beklenen Şeker Yatırım, TL cinsinden kredilerde bireysel krediler bazlı yıllık yüzde 18 seviyesinde büyüme öngörüyor. Yabancı para kredilerde ise zayıf performansın devam etmesi öngörüyor. Sektörün net faiz marjında yıllık bazda 105 baz puan zayıflama beklentisinde olan Şeker Yatırım analistleri, “Marjların 2022 yılının ilk yarısına kadar çeyreksel bazda toparlanmasını bekliyoruz. Ücret ve komisyon gelirlerinde yüzde 30 oranında artış öngürürken, beklenen zarar karşılıklarının azalmasını modelliyoruz” diyor. Kredi riski maliyetinde normalleşmenin 2022 yılında da devam etmesini bekleyen Şeker Yatırım, sektörün ortalama özkaynak kârlılığının 2021 yıl sonunda yüzde 13,8 seviyesinde gerçekleşeceği öngörüsünü paylaşıyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN ÖNEMİ ARTTI

Birçok sektör için olduğu gibi bankacılık için de sürdürülebilirlik, 2022 yılı boyunca gündemimizden düşmeyecek bir konu olacak. 2021 yılında ülkede yaşanan

HAKAN ATEŞ
DENİZBANK GENEL MÜDÜRÜ

“Sürdürülebilir büyümeyi hedefliyoruz”

RİSKLERİ FIRSATA ÇEVİRİYORUZ

Kuruluşumuzdan beri topluma ve insana önem vererek, sorumlu bankacılık prensibiyle hareket ettik. Paydaşlarımızın memnuniyeti için yenilikçiliğe ve teknolojiye yatırım yaparak, sürdürülebilir büyümeyi hedefledik. Her riskleri fırsata çevirdiğimizi görürsünüz. Tüm hissedar değişikliklerimizden güçlenerek, çalışanlarımızı koruyarak, hatta yeni istihdam yaratarak ve büyüyerek çıktık. Çevresel ve sosyal açıdan şu anda oluşan riskleri de önümüzdeki dönemde fırsata çevireceğimizi şüphemiz yok. Sürdürülebilirliği bundan sonra bankamızın iş stratejilerinde kutup yıldızı olarak göreceğiz.

TARIM VE TURİZME DESTEK Pandemi dönemi tarım sektörü açısından incelenecek, diğer sektörlerin ve tüm dünyamızı maruz kaldığı kısıtlamaların dışında kalan, özel bir alan. Biz de pandemi başından itibaren şehir şubelerinde biraz daha kontrollü faaliyet sürdürürken, ülke için kritik olan gıda hammaddesini, hatta bizzatlı kendisini üreten üreticilerimiz için tarım şubelerinin kapısını sürekli açık tuttuk. Yine ülkemizin cari açığının kapanmasına yönelik katkısı, istihdam kapasitesi ve birçok alt sektörü beslemekte olduğu bilinciyle turizmi de stratejik sektörlerimizden biri olarak konumlandırıyoruz.

ODAKTAKİ SEKTÖRLER Gezegeenin geleceği ve doğal kaynakların korunması açısından sürdürülebilirlik kavramını iş modelimizin kalbine koymayı hedefliyoruz. Özellikle odak olarak belirlediğimiz tarım, turizm, temiz su, kadın güçlendirilmesi ve teknolojiye faaliyetlerimizi yoğunlaştırarak yeni ürünler geliştireceğiz. Bu alanlarda faaliyet gösteren işletmelere desteğimizi artıracacağız.

BANKACILIK

orman yangınları ve sel felaketleri; sürdürülebilirlik konusunun aslında ne kadar hayati bir konu olduğunu; küresel ısınma ve iklim değişikliği denildiğinde bunun insana nasıl dokunabildiğini gösterdi. Bu doğrultuda bankacılık sektörü de sürdürülebilir projelere, yeşil ekonomiye desteğini artırarak devam ettirecek. İş Bankası Genel Müdürü Hakan Aran, "Sürdürülebilirliği, kurumsal sosyal sorumluluk veya bir iş sürekliliği yaklaşımının çok ötesinde ekonomik, çevresel, sosyal ve yönetsel konuların bütünsel bir yaklaşımla ele alındığı iş modeli olarak görüyoruz" diyor.

TEKNOLOJİ ODAKTA OLACAK

Dijital teknolojiler artık bankacılığın vazgeçilmezi. Çok yakın bir gelecekte bankacılık denildiğinde artık dijital teknolojilerden bağımsız bir hizmet düşünülemez. Bu değişim furyası finansal hizmetleri müşteriler için daha erişilebilir hale getirdi. Bankacılık sektörü teknolojinin yoğun olduğu bir dünyaya doğru giderken,

finans teknolojileri alanında faaliyet gösteren yenilikçi teknolojik girişimlerle ilişkiler kurup yönetiyor. Yapay zekâ, veri bilimi ve blockchain gibi teknolojiler artık bankalar ve hatta tüm endüstriler tarafından kullanılıyor.

Hem BDDK'nın hem de TCMB'nin attığı adımlar ile önümüzdeki 1-2 yıl içerisinde bankacılık sektörünün büyük bir atılım yapacağını söyleyen Denizbank Genel Müdürü Hakan Ateş, "Bu teknolojiler sayesinde, gelecekte bankacılık müşterilerimiz günlük hayatlarına devam ederken, kullandıkları birçok online hizmet üzerinden işlemlerini gerçekleştirecek ancak bankaya gitmek veya uygulama kullanmak zorunda kalmayacaklar" diyor.

Bu geleceğe hazırlık için çalışmaya devam ettiklerini anlatan Hakan Ateş, 2021'in temmuz ayında yeni nesil iştirakleri NEOHUB'ı kurduklarını söylüyor. Denizbank, NEOHUB ile hem girişimlere destek olurken hem de iç paydaşlarla bu alanlarda çalışmalar yürütecek.

25 BAŞLIKTA TÜRKİYE MODELİ

Türkiye Ekonomi Modeli, üretime dayalı, ihracat öncelikli bir temele dayanıyor. Kısa vadeli adımlar hafta içi yapılan düzenlemelerle hızlıca hayata geçirildi. Ancak modelin başarısı için orta ve uzun vadede yerine getirilmesi gereken 20 maddelik ev ödevi var.

PROGRAMIN BAŞARISI İÇİN ÖNE ÇIKARILAN ANAHTAR İFADE "MAKROEKONOMİK İSTİKRAR" OLARAK DİKKAT ÇEKİYOR. İŞTE O EYLEM PLANI:

TEKNOLOJİ ODAKLI SANAYİ HAMLESİ

- 1. Mega endüstri bölgeleri kurulacak.
- 2. Elektrikli araç endüstrisi teşvik edilecek.
- 3. Sözleşmeli tarım kanunu çıkarılacak.
- 4. Gıda bankacılığı teşvik edilecek.
- 5. Meslek eğitimi merkezleri güçlendirilecek.
- 6. Sektörel beceri haritaları çıkarılacak.

YILDIZ SEKTÖR DESTEKLERİ

- 12. Katma değeri yüksek üretim ve yatırım; verimlilik odaklı büyüme.
- 13. Enerji, savunma sanayii, havacılık ve ilaç gibi stratejik sektörler için kredi önceliği.
- 14. İklim değişikliğine karşı yenilikçi tarım projeleri.
- 15. Cari işlemler dengesine olumlu katkı sağlayan sektörler öncelik.

MAKROEKONOMİK İSTİKRAR

- 7. Piyasa ekonomisi, finansal serbestlik, serbest kambiyo.
- 8. Daha şeffaf ve öngörülebilir bir maliye politikası.
- 9. Dengeli ve sürdürülebilir bir maliye politikası.
- 10. Oynaklığa karşı makro-ihiyati tedbirler.
- 11. Piyasa beklentisinin iyileştirilerek reel sektörün önünü daha net görmesi.

ÖNCELİKLİ SEKTÖRLERE KREDİ

- 16. Yatırım teşvik kapsamında kredi ve kefalet.
- 17. Kamu borçlanma senetleri, yatırımcıların döviz yerine TL'ye yönelimini teşvik.
- 18. Proje bankacılığı.
- 19. Yastık altındaki altınların ekonomiye kazandırılmasını teşvik.
- 20. Katma Değer Vergisi (KDV) mevzuatında sadeleştirme.

5 adım hızlıca atıldı

- 1** Şirketlerin, yatırım fon ve ortaklıklarından elde edilen kar payları kurumlar vergisinden istisna kılındı.
- 2** Temettü ödemeleri üzerindeki stopaj yüzde 15'ten yüzde 10'a indirildi.
- 3** İhracatçı ve sanayi şirketleri için kurumlar vergisi bir puan indirildi.
- 4** Devlet iç borçlanma senesinde stopaj oranı eurobondlarda olduğu gibi yüzde 10'dan yüzde 0'a düşürülerek tamamen kaldırıldı.
- 5** Bireysel Emeklilik Sistemi'ndeki (BES) devlet katkısı yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkarıldı.

"2022'de büyümeye devam edeceğiz"

Kibar Holding, gelecek yıl yatırımlarını sürdürmeyi planlıyor. Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar, "Kuruluşumuzun 50'nci yılını kutlayacağımız 2022'de yine ülkemiz için değer yaratmaya, dünya kaynaklarını koruyup gözeterek büyümeye devam edeceğiz" diyor.

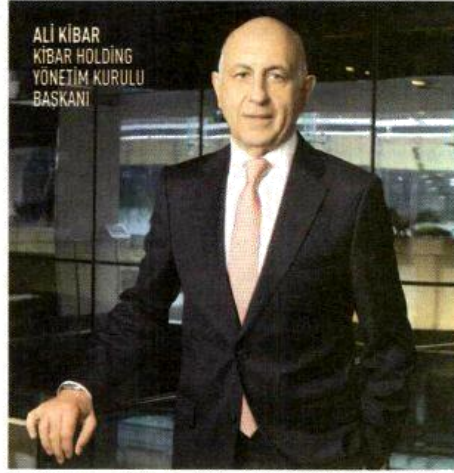
Grup şirketleriyle birlikte büyümesini sürdüren Kibar Holding, 2022'de de ihracat odağını değiştirmeden faaliyet gösterdiği sektörlerde yatırımlarına devam edecek. Özellikle Sürdürülebilirlik Stratejisi çerçevesindeki adımları atmaya devam edecek. Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar, 2022 planlarını anlattı.

2021 yılını nasıl geçirdiniz? Hangi faaliyet alanlarınızda büyüme öne çıktı?

2021 yılına hızlı bir başlangıç yapmıştık. Planlarımız doğrultusunda faaliyetlerimizi devam ettirerek yine ülkemizin en çok ihracat yapan ilk beş markası arasına adımızı yazdırdık. İhracat odağımızdan sapmadan katma değeri yüksek ürün üretimine ve dijitalleşmeye yatırım yaptığımız bir yıl oldu. Sürdürülebilirlik ilkelerimiz doğrultusunda büyüyen grup şirketlerimiz pek çok yenilikçi projeye imza attı.

Grup şirketlerinde hedefleriniz neler?

Assan Alüminyum, bu yıl başarı çitasını yükselterek Avrupa'nın ilk üç üreticisi arasında iken Avrupa'nın en büyük iki üreticisinden biri haline geldi. Yüzde 100 Assan Alüminyum iştiraki olan Kibar Americas şirketimizle Amerika'daki mevcut gücümüzü artırmayı hedefliyoruz. Assan Alüminyum'da

ALİ KIBAR
KIBAR HOLDİNG
YÖNETİM KURULU
BAŞKANI

2022 yılında 100 milyon dolarlık bir yatırıma devreye almayı planlıyoruz. Assan Haniil, geliştirdiği hava süspansiyonlu sürücü ve yolcu koltuğu ASD ile dünyada bu koltuğu geliştiren beş teknolojik firma arasına girdi. ASD ile ilgili orta vadede 40 milyon Euro yatırım yapmayı ve Avrupa'da da bir üretim tesisi kurmayı ya da satın almayı planlıyoruz. Assan Panel ile Azerbaycan'ın en önemli teknoloji ve sanayi merkezi Sumgayıt Teknolojiler Parkı (STP) ile stratejik ortaklık kurduk. Bu ortaklık, ihracatta Kafkasya ve Rusya pazarlarında avantaj sağlayacak.

Ispak Ambalaj da Endüstri 4.0 öngörülerile dizayn edilen tesisi ve Ar-Ge merkezi ile Avrupa'nın en önemli aktörleri arasında yer alıyor.

2022 yılına ilişkin beklentileriniz neler, holding olarak hangi konulara odaklanacaksınız?

Kibar Holding olarak 2022 yılına girerken her zaman olduğu gibi yatırım ve büyüme planlarımızı doğrultusunda hazırlıklarımızı tamamladık. Kuruluşumuzun 50'nci yılını kutlayacağımız 2022'de yine ülkemiz için değer yaratmaya, dünya kaynaklarını koruyup gözeterek büyümeye devam edeceğiz.

2022 yılında mevcutta faaliyet gösterdiğimiz sektörlerde özellikle dijitalleşmeye yönelik yatırımlarımızı artıracğız. 2021'de dijital dönüşüm sürecimize ivme kazandıracak yenilikçi projeleri devreye almaya devam ettik, 2022 de bu sürecin yansımalarını ve yenilerini hayata geçireceğimiz bir dönem olacak. Kibar Grubu 2025 Sürdürülebilirlik Stratejimiz çerçevesindeki kararlılığımızı ortaya koyan adımları atmaya devam edeceğiz.

Bu bir ilandır.

"Kibar Holding Sürdürülebilirlik Stratejisi ile 2025'e 40 hedef"

Kibar Grubu olarak Türkiye'de bir ilke imza attık ve sürdürülebilirlik hedeflerimiz için takvimimizi 2025 olarak belirledik. 2025 Sürdürülebilirlik Stratejimizi çoğulcu bir katılımıla, Birleşmiş Milletler'in 2030 yılına kadar gerçekleştirmeyi planladığı hedeflere Kibar Grubu'nun sağladığı ve sağlayacağı katkıları analiz ederek 40 hedef tespit ederek oluşturduk. Söz konusu hedefler arasında ekonomik büyümeyi sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirmek, toplumsal cinsiyet eşitliğini önceliklendirmek, mesleki gelişim ve katılımı artırmak, dijitalleşme süreçlerini tamamlamak, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini ve verimliliğini sağlamak, iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarına katkı vermek ve sosyal sorumluluk projelerine yönelik çalışmalarını artırmak ön plana çıkıyor.

26 Aralık 2021 Ekonomist 65

“Odağımızda insana ve çevreye saygılı yaklaşım var”

İnsan kaynağı ve teknolojiye yatırım yapan Doğanlar Holding’in Yönetim Kurulu Başkanı Davut Doğan, odaklarında insana ve çevreye saygılı yaklaşım ile etik değerlere bağlılık olduğunu söylüyor. Holding, özellikle Biotrend Enerji şirketindeki çevreye duyarlı projeleriyle dikkat çekiyor.

İnsana ve çevreye saygılı yaklaşımları ve etik değerlere bağlılıklarıyla mobilyadan inşaata, enerji girişimlerinden müşteri ilişkilerine uzanan bir çalışma zincirleri bulunduğunu ifade eden Doğanlar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Davut Doğan, “İnsan kaynağı ve teknolojiye yaptığımız önemli yatırımların ana sebebi de bu odağımızdan geliyor” diyor. Davut Doğan, Biotrend şirketindeki sürdürülebilirlik projelerini anlattı.

KATMA DEĞERİ YÜKSEK

“Enerji sektöründe, çevresel ve ekonomik katma değeri yüksek işleri hayata geçirme hedefiyle kurduğumuz Biotrend Enerji şirketimizle, faal 15 farklı tesiste, Türkiye genelindeki düzenli depolamaya yönlendirilen evsel atığın yaklaşık yüzde 20’sini işler hale getiriyoruz. Bu faaliyette bulunurken, küresel ısınmayla birlikte azalan yer üstü ve yeraltı su kaynaklarının çöpten kaynaklanan sızıntı suları ile kontaminasyonunu engelliyor ve modern arıtma tesislerinde doğaya güvenli dönüşümünü sağlıyoruz. Biotrend Enerji’nin etkinlik ve faaliyet alanları arasında; fermantasyon, biokütle, enerji üretim ve katı atık depolama alanlarının işletimi, mekanik ayırma tesisi, ATY (Atıktan Üretilmiş Yakıt) hazırlama tesisi, sızıntı suyu arıtma tesisi, biyolojik işlem tesisi, Deponi gazı (çöp gaz) Enerji üretim santrallerinin kurulum ve işletimi, kompost üretimi ile entegre atık tesis yönetimi yer alıyor.

DAVUT DOĞAN
DOĞANLAR HOLDİNG
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

“EBRD anlaşması gücümüzü kuvvetlendirecek”

“2021 yılının ikinci çeyreğindeki halka arz sonrası Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ile imzalanan sözleşmeyle, Biotrend’in paylarından EBRD’ye satıldı. Bu önemli anlaşmanın yalnızca Biotrend Enerji’nin mali gücünü kuvvetlendirmekle kalmayacağı, aynı zamanda kurumsal yönetim ve iklim riski yönetimini ilerleteceğinin, daha yüksek çevre standartları ve satın alma uygulamalarını benimseterek, işyerinde cinsiyet eşitliğini de destekleyeceği kanaatindeyiz.”

ceket suyu sıcaklığının, bacasından çıkan atık ısının ve karbondioksitin bir arada kullanıldığı Türkiye’nin ilk modern sera projesi. Amacımız, aynı zamanda toprak ve ilaç kullanılmadan yılda yaklaşık 2 bin 500 ton salkım domates yetiştirmek.”

“SERTİFİKALANDIRMA YAPIYORUZ”

Biotrend Enerji tesislerinde evsel atıktaki; demir, cam, plastik ve karton ayrıştırılıyor ve Türkiye genelindeki düzenli depolamaya yönlendiriliyor. Biotrend Enerji, bugün yıllık 2,2 milyon ton CO2 emisyon engelleme oranına sahip. Bu, her yıl yaklaşık 520 bin adete yakın binek aracın trafikten çekilmesinin atmosferde biriken sera gazları üzerinde yaratacağı pozitif etkisi ile eş değer. Biyokütleden enerji üretiminin de diğer enerji kaynaklarıyla karşılaştırıldığında önemli avantajları var.

Bunların başında; sera gaz emisyonlarını azaltıcı ve iklim değişikliğini yavaşlatıcı etkisi olması sayılabilir. Çevresel faktörlere bakıldığında; toprak koruma, su ve besin üretimini güvence altına alma gibi önemli katkılar sağladığını da söyleyebiliriz. Yaratmış olduğumuz sera gazı engellemelerini de uluslararası standartlarda sertifikalandırıyoruz. Takasa tabi olan bu sertifikalar aynı zamanda uluslararası piyasalarda birer emtia olarak kullanılıyor.

Gönüllü karbon piyasalarında sertifikasyon sağlayıcı kuruluşlardan biri olan VERRA/Verified Carbon Standard (VCS) üzerinden projelerimizi geliştiriyoruz. Şirketimizin bağlı ortakları olan birçok tesisinde VCS karbon sertifika süreçlerinin tamamlanması için sözleşmeler tamamlandı.

MODERN SERA PROJESİ

Bunlarla beraber; iş anağı yaratması ve devlete ekonomik avantaj sağlaması da önemli noktalar arasında yer alıyor. Kasım ayında Sivas’ta topraksız 54 bin metrekarelik alana kurulan cam seranın temellerini attık. Bu sera, evsel atıklardan çıkan metan gazını kullanarak, elektrik üreten motorlardaki

Bu bir ilandır.

Enerji verimliliği için

'Tek yol

dönüşü'

“ Küresel ısınmaya bağlı olarak birçok olağan dışı iklim olayı ve sel, yangın gibi felaketler ile karşılaşıldığını vurgulayan İZODER, 'Tek yol U dönüşü' sloganıyla farkındalık hareketi başlattı ”

İklim kaynaklı sorunlar dünyada etkisini çeşitli şekillerde gösteriyor. Kuraklık, aşırı yağış, yüksek sıcaklık, mevsimlerin yer değiştirmeye başlaması bunların başlıcaları olarak görülüyor. Bu kapsamda gelecek artık, iklim baz alınarak gelebilecek! Her sektör bu nedenle kendine yeni bir yol haritası belirliyor. İklim değişikliği ile mücadele konusunda bir adım da İZODER (İsı Su Ses ve Yangın Yalıtımcıları Derneği) attığını duyurdu. İZODER Başkanı Emrullah Eruslu, bu anlamda yalıtımın en önemli başlıklar arasında yer aldığını dikkat çekerken "Gerçi dönülemez nokta varmadan tek yol U dönüşü" diyerek başlattıkları farkındalık hareketini açıklarken, herkesi sorumluluk almaya davet etti.

"Tek yol U dönüşü" başlıklı kampanya ile farkındalık yaratmayı hedeflediklerini belirten Eruslu, bu kapsamda çatı, cephe, pencere ve döşemelerde U değerlerinin iyileştirilmesi gerektiğini vurgulayan film ve içeriklerin, televizyon, dijital medya ve İZODER'in sosyal medya hesaplarında yayınlamaya başladığını söyledi.

Türkiye'de toplam enerji tüketiminin yüzde 33 gibi büyük bir payının binalarda gerçekleştiğini ifade eden Emrullah Eruslu, kentsel dönüşüm sürecinin enerji verimli yapılaşmada fırsat olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı. Eruslu, "Kentsel dönüşüm uygulamaları ısı, su, ses ve yangın yalıtımı uygulamalarının yapılacağı doğru yapı üretim sürecinin en önemli parçaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Elimizdeki bu fırsatı iyi değerlendirerek yeniden inşa edilecek tüm binalara iyileştirilmiş U değerleri ile ısı yalıtımı yapılırsa binaların ısıtma ve soğutma kaynaklı sera gazı salımları azalacak, yıllık 40-45 milyar dolar mertebelerinde gerçekleşen ve cari açık içerisinde en önemli paya sahip olan enerji ithalatının azalması sağlanacaktır. Böylece iyileştirilmiş U değerlerinin yer aldığı yönetmelik ve standartlar doğrultusunda üretilen, sağlıklı, güvenli ve konforlu yapılarda yaşamak mümkün olabilecektir" diye konuştu.

U değerinin, çatı, duvar, döşeme ve pencere gibi yapı elemanlarının ne kadar ısı geçirdiğinin ölçüsü olduğunu belirten Emrullah Eruslu, "U değeri büyüdükçe yapı elemanlarından geçen ısı miktarı artar. Isıyı bina içerisinde muhafaza edemediğimizden evimizi sıcak veya serin tutmak için çok daha fazla enerji tüketmemiz gerekir. Enerji tüketiminin artması ise faturalarımızın kabarmasına neden olur. Isıtma ve soğutma için harcadığımız enerji miktarı arttıkça iklim değişikliği ve küresel ısınmaya yol açan sera gazlarının da daha fazla çevreye atılmasına neden oluruz. Enerji verimli yapılaşma, iklim değişikliği ve küresel ısınma ile mücadele etmek için U değerlerimizi düşürmeliyiz.

Daha düşük U değerleri için çatı, duvar ve döşemelerimizdeki yalıtım kalınlıklarını artırmalı ve nitelikli yalıtım camı üniteleri kullanmalıyız" dedi.

'2-2.5 kat iyileştirilmeli'

Türkiye'nin Paris İklim Anlaşması'na uyabilmesi için U değerlerinin ülke genelinde bir an önce 2-2.5 kat iyileştirilmesi gerektiğini altını çizen Eruslu, "Anlaşmanın hedefi küresel sıcaklıktaki artışı en fazla +2 °C'de tutmak. Bu hedefe ulaşmak için enerjimizi verimli kullanarak binaların karbon salımlarını minimuma indirmeliyiz. Böylece U değerlerinin iyileştirilmesiyle 2050'ye kadar enerji harcamalarında önemli ölçüde tasarruf elde ederek, enerji verimli bir yapılaşmaya kavuşabiliriz" dedi.

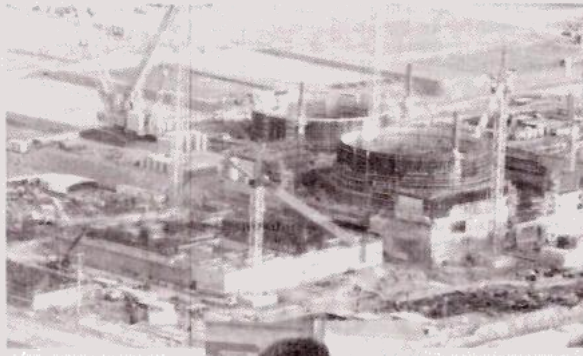
“Nükleer enerji, temiz bir geleceğin teminatı”

MERSİN (HA) - Küresel ısınma ve pandeminin dünya ekonomisi üzerindeki etkisi, enerji ihtiyacının ekonomik kalkınmayı ve ekolojik dengeyi sarsacağı endişesiyle her geçen gün artıyor. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Konseyi (UNECE), hazırladığı son raporda, nükleer enerjinin kullanım ömrü boyunca diğer tüm elektrik kaynaklarından daha az karbondioksit emisyonu ürettiğini ortaya koydu. İklim değişikliği ile mücadelede nükleerin 'en düşük karbonlu enerji kaynağı' olduğunu verilerle doğrulayan UNECE uzmanları, Paris Anlaşması ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşmanın nükleer enerji ile mümkün olacağına dikkat çekti.

“Çevreci ve güvenilir enerjiye ihtiyaç duyuluyor”

Fransa'da yürütülen dünyanın en büyük füzyon projesi Uluslararası Termonükleer Deneysel Reaktör (ITER) Projesi'nde görev yapan Reaktör Tasarım Mühendisi Dr. Can Turgut, dünyada artan enerji ihtiyacına pandeminin etkisi de eklendiğinde, enerji fiyatlarında uzun yıllardır hiç görülmemiş bir artış gözlemlendiğini söyledi. Turgut, kaynak bulmakta zorlanan ve enerji konusunda yakın zamanda büyük sorunlarla karşı karşıya gelme ihtimali bulunan gelişmiş ülkelerin, bu soruna çözüm arayışında olduğunu belirtti. Ancak Turgut'a göre, enerji ihtiyacı kadar tüm dünyayı yakından ilgilendiren bir diğer sorun da, küresel ısınma ve çevre kirliliği.

Birçok gelişmiş ülkenin 10 yıllık süreçte sıfır karbon salınımı konusunda adımlar atmaya başladığını kaydeden Turgut, "Tüm bunları göz önünde bulundurarak temiz, sürdürülebilir, bağımsız, güvenilir, verimli ve temiz bir enerji kaynağına olan ihtiyaç tartışılmaz hale gelmiştir. Dünyanın çeşitli yerlerinde bu konuda yapılan birçok otu-

rum ve çalıştaylar sırasında çevreci ve sürdürülebilir enerjinin sadece yenilenebilir enerji kaynaklarıyla elde edilemeyeceği oldukça açık bir şekilde ortaya konulmuştur. Termik santrallerin çevreye zararlı etkileri ve yakıt maliyetleri, yenilenebilir enerji kaynaklarının talebi karşılayamaması ve enerji fiyatlarını dalgalandırması, nükleer enerjinin kullanımı için koşulları şekillendirmiştir. Nükleer enerji, temiz ve yaşanabilir geleceğin teminatı olarak görülüyor" dedi.

“Türkiye önemli bir adım attı”

Turgut, Türkiye'nin enerji stratejisini uygulama çabalarına da dikkati çekerek, "Akkuyu Nükleer Santrali (NGS) Projesi'nin hayata geçirilmesiyle enerji fiyatlarındaki dalgalanmayı önlemek,

Can Turgut

enerjide dışa bağımlılığı azaltmak, nükleer teknoloji ve tekniklere adım atmak ve karbon salınımı azaltmak amaçlanmaktadır. Belirlenen yol haritası, Türkiye'nin gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşması adına çok önemli bir adımdır" diye konuştu.

Enerji ihtiyacının büyük kısmını kömür, petrol, gaz türevi fosil yakıt rezervlerinden karşılayan

Türkiye'nin, yakında bu kaynakların sonu geleceğinden yeni enerji kaynaklarına ihtiyacı olduğunu kaydeden Turgut, Mersin'de inşası devam eden Akkuyu NGS'nin Paris Anlaşması'nı onaylayıp iklim kriziyle mücadelede yeni bir sayfa açan Türkiye için ayrıca önem taşıdığına dikkat çekti.

ABD Ohio Devlet Üniversitesi Araştırma Görevlisi Gülçin Sancı Türkmen de gelişmiş ülkelerin 2030-2050 dönemi için açıkladığı sıfır karbon hedeflerini şu an izledikleri enerji politikaları ile tutturmalarının mümkün olmadığını altını çizdi. Türkmen'e göre nükleer enerjiye yatırım yapılması, şu anda temiz teknolojilerle enerji ihtiyacının karşılanması ve ekonominin canlandırılması konusunda en iyi seçenek olarak görülüyor. Fransa'dan İngiltere'ye kadar pek çok Avrupa ülkesinde nükleer enerji ile ilgili bir dönüşüm yaşandığını kaydeden Türkmen, "Enerjisinin yaklaşık yüzde 70'ini nükleer enerjiden sağlayan bir ülke olan Fransa'nın Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, İklim Değişikliği Zirvesi'nde yaptığı konuşmada, 2050 yılına kadar hedefledikleri sıfır karbon hedefine sadece yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanarak ulaşamayacaklarını açıklarak, bu tartışmayı yeniden gündeme getirdi. Ayrıca, küçük nükleer reaktörlerin inşası, elektrikli araba üretimi ve düşük emisyonlu uçak üretimi de dahil olmak üzere yenilikçi teknolojilerin ve endüstrilerin geliştirilmesine 30 milyar avro yatırım yapacaklarını duyurdu. Nükleer enerji konusundaki tartışmaların hala oldukça politize olduğu Avrupa Birliği'nde, nihayet konuya rasyonel olarak bakmaya başlıyorlar" ifadelerini kullandı.

“Ekonomik, sürdürülebilir ve temiz enerji sağlıyor”

Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin çağımızın en ciddi sorunu olduğunu söyleyen Türkmen, "Hesaplamalar, yenilenebilir enerji kaynakları ile iklim hedeflerine ulaşamayacağımızı gösteriyor. Nükleer enerji ise ekonomik, sürdürülebilir, sürekli ve temiz enerji sağlayarak bu konuda bir çözüm vaat ediyor. Bu nedenle nükleer enerji göz ardı edilemez" dedi.

(0312) 985 06 10

www.iklimderneği.org

info@iklimderneği.org

Söğütözü Mahallesi 2177.Cadde Via Twins
Plaza Kat:20 No:10/B-133-134
ÇANKAYA/ANKARA

Evde güneş enerji santralleri

Yasemin Şener

yaseminşener@prchitect.com

Yapı tasarımında alternatif enerji üretimi sürdürülebilir mimari tasarımda mutlaka çözülmesi gereken bir diğer ayrıntı. Mimarlar ve mühendisler yapıların enerji tüketimini azaltıp, kendi enerjisini yaratmak ya da kullandığı enerjini

“Artık evler, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla kendi kendine yetebilen, güneş ışığını elektrik enerjisine dönüştürebilen ve atık suları bahçede kullanabilen küçük birer enerji santrallerine dönüştü...”

kendi içinde devir daim yöntemiyle korumak adına çok çeşitli yöntemler geliştiriyorlar. Fotovoltaik güneş pilleri ve panelleri gibi aktif güneş enerji santralleri (GES) sürdürülebilir elektrik enerjisi yaratırında yardımcı olan en güncel teknolojilerden biri.

Güneş pilleri olarak da adlandırılan fotovoltaik piller, yüzeylerine gelen güneş ışığını doğrudan elektrik enerjisine dönüştüren yarıiletken maddeler olarak biliniyor. Yüzeyleri kare, dikdörtgen, daire şeklinde biçimlendirilen bu güneş pillerinin alanları genellikle 60-160 cm² civarında, kalınlıkları ise 0,2-0,4 mm

arasında oluyor. Güneş pilleri fotovoltaik ilkeye dayalı olarak çalışıyor, yani üzerlerine güneş ışığı düştüğü zaman uçlarında elektrik gerilimi

oluşuyor. Güneş enerjisi, güneş pilinin yapısına bağlı olarak % 5 ile % 20 arasında bir verimle elektrik enerjisine çevrilebiliyor. Güç çıkışını artırmak amacıyla çok sayıda güneş pili birbirine paralel ya da seri bağlanarak bir yüzey üzerine monte ediliyor, bu yapıya 'güneş pili modülü' ya da 'fotovoltaik modül' (güneş paneli) adı veriliyor. Evde güneş enerjisinden elektrik üretimi sağlayan fotovoltaik sistem, temiz, çevre dostu, tükenmeyen ve uygun maliyetli bir enerji kaynağı olarak biliniyor. Uzmanlar bir yılda dünya üzerine düşen güneş enerjisi miktarının, dünyanın bilinen petrol kaynaklarının yaklaşık 516 katı, kömür kaynaklarının ise yaklaşık 157 katı olduğunu dile getiriyorlar.

Özellikle esnek ve estetik biçimli güneş pilleri sayesinde bu teknoloji artık rahatlıkla konut mimarisinde de kullanılabilir. Bu yeni nesil güneş hücreleri sayesinde, enerji bağımlılığı ve çevre kirliliğine katkısı azalan evlerimiz uzun vadede dönüşü olan bir yatırım aracı haline geliyor. Güneş enerji kaynağı için bir bedel ödenmemesi ve başta güneş pilleri olmak üzere ürünlerin uzun ömürlü (en az 20 yıl) olması, güneş enerji santralleri (GES) teknolojisinin cazibesini artırıyor. GES teknolojisi aynı zamanda bakım ve işletme gideri en az olan enerji dönüşüm teknolojisi olarak biliniyor. Uzmanlar evlerin güneş cephesinin, otopark ve gölgelik üzerlerinin ve teras katların güneş pillerinin ve panellerinin yerleşiminde en uygun alanlar olduğunu dile getiriyorlar.

Gelişmiş ülkelerde fotovoltaik pillerin ve panellerin kullanımına yönelik birçok teşvik verilirken kullanıcıları pasif güneş evlerine yatırım yapmak konusunda çeşitli bilinçlendirme kampanyaları yapılıyor. Pasif güneş evleri ile ilgili yönetim etiyile pek çok Ar-Ge çalışmasına destek olunurken, özellikle her iki senede bir ABD'de yapılan Solar Decathlon etkinliği

devletin üniversitelerle işbirliği içinde yaptığı en iyi organizasyonlardan biri olarak değerlendiriliyor. Amerikan Enerji Bakanlığı (DOE) ve Ulusal Yenilenebilir Enerji Laboratuvarı (NREL) tarafından organize edilen eğitici bir program olan Solar Decathlon 2002 yılından bu yana İspanya'dan Çin'e dünyanın pek çok ülkesindeki üniversitelerden katılan öğrenci takımları yaptıkları sürdürülebilir nitelikteki güneş evi tasarımlarıyla sürdürülebilirlik, enerji üretimi, maksimum verimlilik, tasarım mükemmelliği, tüketici için cazibe ve finansal erişilebilirlik gibi kriterler çerçevesinde yarışıyorlar.

Evsel atıkların değerlendirilmesi

Sürdürülebilir mimarideki bir diğer önemli konu enerji, su ve yiyecek atıklarının yeniden yaşam alanında dönüştürülerek kullanılması esasına dayanıyor. **Atık suları** bahçe sulamasında kullanmak, yiyecek atıklarını gübreye dönüştürmek konuların kanalizasyon atıklarını hafifletmenin yöntemlerinden biri olarak uygulanıyor. Günlük kullanımda yapılardan azımsanmayacak oranlarda hava, su ve buhar enerjisi atılıyor. Sürdürülebilir mimaride kullanılan enerji geri dönüşüm teknolojileri sayesinde yapı kendi atık enerjisini muhafaza ediyor ve örneğin atık sıcak suyu soğuk suya, bayat havayı taze havaya dönüştürebiliyor.

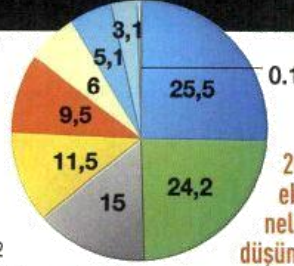
Gerek tüketiciler gerekse mimarlar yapılabilecek birkaç küçük seçimle bile gelecek nesillerin daha kaliteli bir yaşam sürmelerini garanti altına alabilmenin mümkün olduğunun daha fazla bilincine varıyor. Geleneklerin ve kültürün akışına bırakarak alışkın olduğumuz biçimlerde yaşamaya devam etmekten vazgeçmek çok kolay bir seçim olmasa da, en azından alışkanlıklarımızı değiştirmedığımız süreçte insanlığın geleceğini sürdürülebilir kılmamız mümkün olmadığını da bilmek gerekiyor.

Türkiye ve dünya ekonomisi açısından hayli hareketli bir yılı geride bıraktık. Dünya ekonomisi, pandeminin ikinci yılında aşılamların salgının etkisini hafifletmesi ve alınan ekonomik önlemlerin süregelen desteğiyle hızlı toparlandı. Türkiye’de özellikle yılın son çeyreğinde yeni ekonomi programı, enflasyonist baskılar ve döviz kurundaki hareketlilik gündemin ilk sıralarında yer aldı. 2022 yılına girilirken, yaptığımız 12 soruluk CEO Anket çalışmamıza iş dünyasının 158 ismi yanıt verdi. Dünya ekonomisinden, Türkiye ekonomisine, makro beklentilerden, şirket stratejilerine kadar geniş yelpazede oluşturduğumuz ankettten çıkan sonuçların detayını haberimizde okuyacaksınız.

1 HAMMADDE VE TEDARİK ZİNCİRİNDEKİ ZORLUKLARA DİKKAT!

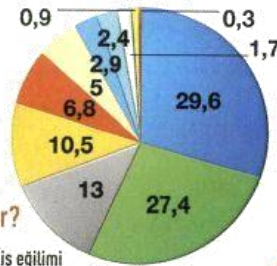
IMF verilerine göre, pandeminin de etkisiyle 2020 yılında yüzde 3,1 küçülen dünya ekonomisinin, 2021 yılını yüzde 5,9'luk bir büyüme ile tamamlaması ve 2022 yılında da büyüme eğilimini büyük ölçüde sürdürmesi bekleniyor. Ancak 2022 dünya ekonomisi için belirsizlikler de dolu. Çünkü bu hızlı toparlanmanın da bir sonucu olarak ciddi boyutlara ulaşan arz kısıtları ve iklim değişikliği kaynaklı gelişmelerin de etkisiyle hızlı artan gıda ve enerji fiyatları, enflasyonist baskıların küresel ölçekte endişe verici boyutlara ulaşmasına neden oluyor. Ankete katılanlardan bu soruda önem sırasına göre ilk üç şıkki işaretlemelerini istedik. İlk sırada da hammadde ve tedarik zincirindeki zorluklar çıktı. İkinci sırada ise enflasyonist kaygılar var.

2022'de küresel ekonomiyi en çok nelerin etkileyeceğini düşünüyorsunuz?

Hammadde problemi ve tedarik zincirindeki kırılmalar	25,5
Küresel ölçekte enflasyon kaygıları	24,2
Pandemide yeniden tırmanış	15,0
Büyük merkez bankalarının para politikaları	11,5
Enerji maliyetlerindeki artış riski	9,5
ABD dolarının gelişmekte olan ülke para birimlerine göre değerlenmesi	6,0
Dünyada ticaret savaşlarının devam etmesi	5,1
Ekonomik büyümenin yavaş kalması	3,1
Blockchain-Token-Meta gibi yeni kavramlar	0,1

2022'de Türkiye gündeminin ilk sırasında hangisi yer alır?

Dövizdeki yükseliş eğilimi	29,6
Enflasyonist baskının devam etmesi	27,4
Olası bir erken seçim	12,6
Gelir dağılımındaki bozulmanın artması	10,5
Hammadde problemi ve tedarik zincirindeki kırılmalar	6,8
ABD ve AB ile ilişkiler	5
Jeopolitik riskler	2,9
Enerji maliyetlerindeki artış riski	2,4
Ekonomik büyümenin yavaş kalması	1,7
Cari açığın istenilen hızda düşmemesi	0,9
Sürdürülebilirlik ve yeşil ekonomiye geçiş süreci	0,3

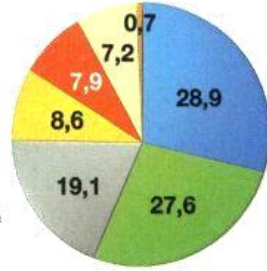
2 KUR HAREKETLERİ KORKUTUYOR

Türkiye ekonomisi olumlu büyüme ve ihracat performansına, ihtiyatlı maliye politikası duruşunun korunmasına ve pandemi kaynaklı endişelerin büyük ölçüde kontrol altında tutulabilmesine rağmen, inişli çıkışlı bir süreç yaşadı. Enflasyonla mücadele açısından gerek küresel gerekse yurtiçi koşullar zorlayıcı oldu. Yeni yıla girerken anket katılımcıları, en çok tedirginlik verecek konunun döviz kurlarındaki hareketler olacağını söylüyor. Yine enflasyonist baskıların sürmesi de iş insanlarını tedirgin ediyor. Listenin üçüncü sırasında ise erken seçim söylemlerinin devam etmesi geliyor. Türk Lirası'nda 20 Aralık akşamından 21 Aralık sabahına uzun gecede 18,36'dan 11,11 TL'ye yüzde 40'a yakın değer kazanımı tarihe geçti.

CEO ANKETİ

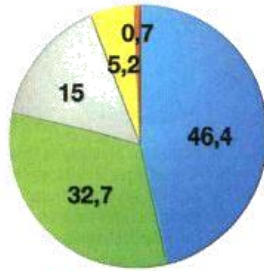
3 BÜYÜMENİN HIZI DÜŞECEK

Türkiye ekonomisinin 2021 yılını yüzde 10 civarında bir büyüme ile tamamlaması bekleniyor. 2021 yılındaki yüksek büyüme performansında pandemi kaynaklı düşük bazın da etkili olduğunu söylemek gerekiyor. 2022 yılında ise büyümenin devam etmesi ancak aleyhte işleyecek baz etkisinin de etkisiyle ivmesini kaybetmesi bekleniyor. Anketimizin sonuçlarına bakıldığında yüzde 4-6 arasında veya yüzde 2-4 arasında bir büyüme olacağı beklentisi ağırlık kazanıyor. Katılımcıların yaklaşık yüzde 35'i ise yüzde 6 ve üzeri büyüme hedefi beklentisine sahip. 2022 yılında büyüme performansında ihracat önemli belirleyici olacak. Bu durumda hükümetin yüzde 5 büyüme beklentisinin de üzerinde oranlara çıkılabilir.

2022 yılı için büyüme oranı tahmininiz nedir?

Büyüme Oranı	Oran (%)
Yüzde 4-6 arası	28,9
Yüzde 2-4 arası	27,6
Yüzde 6-8 arası	19,1
Yüzde 8-10 arası	8,6
Yüzde 10 ve üzeri	7,9
Yüzde 0-2 arası	7,2
0'ın altı	0,7

2022'de enflasyon tahmininiz nedir?

Enflasyon Oranı	Oran (%)
Yüzde 30 üzeri	46,4
Yüzde 25-30 arası	32,7
Yüzde 20-25 arası	15,0
Yüzde 15-20 arası	5,2
Yüzde 10-15 arası	0,7

4 ENFLASYONİST BASKILAR ARTACAK

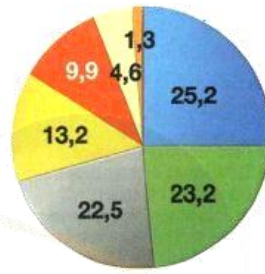
Türk Lirası'nda son açıklanan ekonomi paketlerine rağmen, 2022 yılında zayıf seyrin sürmesi ihtimali üzerinde duruluyor. Bu da yeni yıl için enflasyon tahmini yapmayı güçleştiriyor. FED'in Aralık 2021 toplantısında varlık alımlarını azaltma hızını artırma kararı alması ve FED üyelerinin önümüzdeki iki yıl için daha hızlı bir faiz artırım süreci öngörmeleri de bu yöndeki riskleri artırıyor. Global enflasyonist baskıların da hissedildiği bu ortamda anketimize katılanların neredeyse yarısı enflasyon tarafında yüzde 30 seviyesini öngörüyor. Yüzde 32,7'lik bölüm yüzde 25-30 aralığını işaretlemiş durumda. Yüzde 15'lik kesim ise yüzde 20-25 aralığında beklentiye sahip. Sonuçta genel beklentinin enflasyonist ortamın devam edeceği şeklinde olduğunu söylemek mümkün.

5 PLANLAR KUR BASKISINA GÖRE ŞEKİLLENİYOR

Özellikle son aylarda döviz kurunda yaşanan hareketlilik, iş yapmayı zorlaştırdı. Kurlarda yaşanan aşırı oynaklık sanayiciyi, üreticiyi, ticaretle uğraşan esnafı fiyat veremez iş yapamaz hale getirdi. Dolar/TL kuru, 18 TL seviyelerini zorladı. Bunun sonucunda hükümetin TL'yi destekleme adına attığı adımların etkisini yakından izleyeceğiz. Yeni yıla yönelik olarak bütçe planlarında hangi dolar kuruna göre belirlediğini sorduğumuz iş insanları, dünyada ve Türkiye'de artan enflasyon baskısını da dikkate almış görünüyor. Ağırlıklı dolar/TL kuru 14-18 TL arasında şekilleniyor. Burada dikkat çeken bir diğer yanıt da 'kur tahmini yapamıyoruz, dinamik bütçe yapacağız'. Hükümetin attığı son adımlar, belirsizliği biraz daha ortadan kaldırmış görünmekle birlikte, şirket yöneticileri tedbirli hareket etmeye devam edecek.

2022 bütçe ve planlarınızı hangi dolar kuru tahminine göre yaptınız?

Dolar Kuru	Oran (%)
16,00-18,00 TL arası	25,2
14,00-16,00 TL arası	23,2
18,00 TL üstü	22,5
Kur tahmini yapamıyoruz, dinamik bütçe yapacağız	13,2
12,00-14,00 TL arası	9,9
10,00-12,00 TL arası	4,6
10,00 TL altı	1,3

CEO ANKETİ

6 BÜTÇELER ARTIK DAHA ÇEVİK

Global enflasyonist baskıların yanında Türkiye ekonomisinin yaşadığı zorlu süreçlerle birlikte bu yıl anketimizde bütçe planlarını ve sürelerini de sorduk. Çünkü bütçe planları bir önceki yılın kasım, aralık aylarında tamamlanır ve bu şekilde hareket edilirdi. Belirsizliğin arttığı yıllarda ise bu sürelerin kısaldığı görülüyor. Anketimizden çıkan sonuç da bunu gösteriyor. Şirketlerin ağırlıklı olarak üç aylık süreçlerde bütçe planlarını revize edeceklerini görüyoruz. Yani artık bütçe planları daha çevik olacak. Çünkü bakıldığında aylık revizyon yapacağız diyenler yüzde 34'le ikinci sırada yer alıyor.

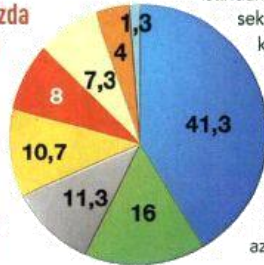

7 İSTİHDAMDA ARTIŞ BEKLENMİYOR

Türkiye'de işsizlik oranı bir miktar düşüş gösterse de çift haneli rakamlarda seyretmeye devam ediyor. Mevsim etkisinden arındırılmış işsiz sayısı 2021 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre 75 bin kişi azalarak 3 milyon 717 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,2 puanlık azalış ile yüzde 11,2 seviyesinde gerçekleşti. İşsiz sayısı bir önceki yılın aynı ayına göre 384 bin kişi azalarak 3 milyon 623 bin kişi olarak gerçekleşti. Ekim ayında istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre tarım sektöründe 33 bin kişi, hizmet sektöründe 211 bin kişi artarken sanayi sektöründe 58 bin kişi, inşaat sektöründe 4 bin kişi azaldı. İşsizlik rakamları 2021'de bu şekilde seyrederken 2022'de nasıl gerçekleşecek? Anketimize katılan iş insanlarının istihdamı artırma planlarının çok fazla olmadığı görülüyor. İş insanlarının yüzde 41'i mevcudu koruyup istihdamda artışa gitmeyi planlamazken yüzde 8'lik kesim ise azaltmaya gitmeyi düşünüyor.

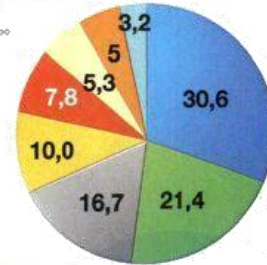
2022'de şirketinizde/grubunuzda istihdamı yüzde kaç artırmayı planlıyorsunuz?

Mevcutumuzu koruyacağız	41,3
Yüzde 0-2 oranında artıracacağız	16,0
Yüzde 4-6 arasında artıracacağız	11,3
Yüzde 10 üzeri artıracacağız	10,7
Mevcutumuzu azaltacağız	8,0
Yüzde 8-10 arası artıracacağız	7,3
Yüzde 2-4 arasında artıracacağız	4,0
Yüzde 6-8 arası artıracacağız	1,3

8 YABANCI YATIRIMCI DÖVİZİ SORUYOR

Özellikle son iki aydır dövizde yaşanan sert yukarı hareket, iş dünyasının gündeminde ilk sıraya oturdu. Dolar, 18,36 ile tarihi zirvesini yeniledikten sonra TL tarihinin en hızlı günlük değer kazancını yaşayarak yüzde 33 değerlendi. Bütçelerini dövizdeki oynaklıktan dolayı uzun vadeli yapamayan iş insanları, öngörülebilirlik istiyor. Tabii bu belirsizliğin ortadan kalkmasını isteyen bir diğer kesim ise yabancı yatırımcılar. Her ne kadar yapılan müdahaleler ve TL'yi koruma ürünleri piyasaları bir nebze olsun rahatlatılsa da bu dönemde iş insanları, yabancı ortaklarından en çok 'döviz yükselmeye devam eder mi?' sorusunu alıyor. Öyle ki anketimize katılan iş insanlarının yüzde 30,6'sı yabancı yatırımcılardan en çok bu soruyu aldığını söylüyor. Onu yüzde 21,4 oranında erken seçim ve yeni ekonomi modeli soruları izliyor. Geçen yıl ilk sırada yer alan yapısal reformlar ise bu yıl gerilere düşen sorular arasına girdi.

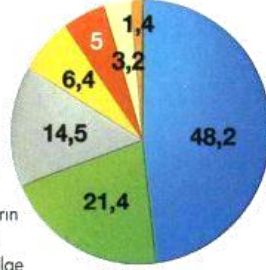
Yabancı ortaklarınızdan son dönemde en çok ne duyuyorsunuz?

Döviz yükselmeye devam eder mi?	30,6
Erken seçim olur mu?	21,4
Yeni ekonomi modeli gerçekçi mi?	16,7
Enflasyon tekrar yükselir mi?	10,0
Yapısal reformlar gerçekleşir mi?	7,8
AB ile ilişkiler bozulur mu?	5,3
ABD ile ilişkiler nasıl olur?	5,0
Ekonomi yeniden hızlı büyümeye geçer mi?	3,2

CEO ANKETİ

9 İHRACATTA AB AĞIRLIĞINI KORUYOR

Aşının yaygınlaşması ve kurda yaşanan yükselişler sonrasında ihracatın önemi daha da artmış durumda. Aşının bulunması ve pandeminin etkilerinin azalması ile birlikte Avrupa Birliği, CEO'ların öncelikli pazarı olmaya devam edecek. Ancak geçen yıl yüzde 62 gibi bir oranla oldukça yüksek hedef bölge olan AB, bu yıl ihracat anlamında gerilemiş durumda gözüküyor. Verilen yanıtlara bakıldığında; AB bölgesi ihracatta yüzde 48,2 payla ilk sırada yer alıyor. Onu yüzde 21,4 oranıyla Ortadoğu ve Kuzey Afrika takip ediyor. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya ilişkin geçen yıla oranla arttığı görülüyor. Geçen yılki ankette bu bölgenin ağırlığı yüzde 11,9 oranında kalmıştı.

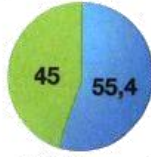
Sizce 2022'de ihracatta öne çıkacak bölge neresi olacak?

Bölge	Oran (%)
AB Bölgesi	48,2
Ortadoğu ve K. Afrika	21,4
Rusya ve Türki Cumhuriyetler	14,5
Sahra altı Afrika	6,4
Kuzey Amerika	5,0
Uzakdoğu	3,2
Latin Amerika	1,4

10 BÜYÜME İÇERİDEN GELECEK

2022'de şirketiniz için büyümenin ana kaynağı neresi olacak?

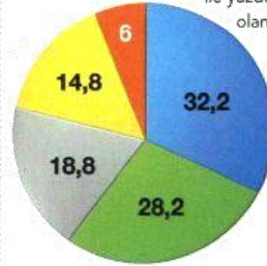
Kaynak	Oran (%)
İç Pazar	55,4
Dış Pazar	44,6

İş dünyasının büyüme planlarını yüzde 55,4 oranında iç pazar tarafında yaptığı görülüyor. Ancak geçen yıl bu oranın yüzde 60 oranında olduğuna bakılırsa dış pazardaki hedeflerin bir miktar daha yükseldiği yorumu yapılabilir. Pandeminin etkisiyle tedarik zincirinde yaşanan kırılmayla yabancı alım gruplarının daha yakın coğrafyalara yönelmesiyle fırsat yakalayan Türk ihracatçısı, bundan sonra da buradaki avantajdan yararlanmayı planlıyor. Burada yüksek kurun etkisinin de avantaj yaratması hedefleniyor. İhracat tarafında ikili ilişkiler, yapılacak ticaret anlaşmaları, dünya ticaret savaşları yakından izlenecek. Ancak en önemli başlık, en büyük ihracat pazarımız olan AB ile ilgili ilişkiler olmayı sürdürecektir.

11 DİJİTAL YATIRIMLARIN PAYI ARTIYOR

2020 Mart ayında ekonominin kapanması ve uzaktan çalışma sistemine geçilmesiyle birlikte dijital yapılan yatırımların önemi daha da öne çıktı. Her ne kadar okullar yüz yüze eğitime başlasa ve hibrit çalışma modeline geçişle de dijital olan ihtiyaç sürüyor. Anketimize katılan CEO'ların tamamının dijital yatırım yapacağını görüyoruz. Cironun içinde yüzde 0-5 arası dijital kaynak ayıracak olanlar yaklaşık yüzde 32 seviyesinde. Bu oran geçen yıla göre düşüş gösterse de hala önemli bir pay olarak duruyor. Onu yüzde 28 ile yüzde 5-10 arasında yatırım yapacak olanlar takip ediyor.

2022'de yatırım bütçenizin ne kadarını dijitalle ayıracaksınız?

Yüzde Aralığı	Oran (%)
Yüzde 0-5 arası	32,2
Yüzde 5-10 arası	28,2
Yüzde 30'ün üstü	18,8
Yüzde 10-20 arası	14,8
Yüzde 20-30 arası	6

12 AR-GE'YE KAYNAK AYRILIYOR

Günümüzde, katma değerli teknolojiye ve AR-GE'ye kaynak aktarmayan işletmelerin özellikle uzun vadede işinin zor olduğu aşikar. Anketimize verilen yanıtlara bakıldığında, yüzde 31,2'lik bir oranın yüzde 0-2 aralığında AR-GE'ye kaynak aktardığını görüyoruz. Yüzde 2-4 aralığında AR-GE'ye kaynak aktaranların oranı ise yüzde 20,8 olarak ortaya çıkıyor. Yüzde 25'lik kesim ise AR-GE'ye kaynak aktarmadığını söylüyor.

2022'de cironun ne kadarını AR-GE'ye ayıracaksınız?

Yüzde Aralığı	Oran (%)
Yüzde 0-2 arası	31,2
Ar-Ge yatırımı yapmıyoruz	25
Yüzde 2-4 arası	20,8
Yüzde 10 ve üzeri	6,9
Yüzde 4-6 arası	6,9
Yüzde 8-10 arası	6,9
Yüzde 6-8 arası	2,1

